

Tájékoztató az érettségi vizsgatárgyak estében alkalmazható „mentesítések” szabályairól

Nkt. 56. §

1) A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

(2) Az érettségi vizsgán az (1) bekezdés b) pont szerinti tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat.

Nkt. 4. § 3. pont:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

Nkt. 4. § 25. pont:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló **15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet** (a továbbiakban: EMMI rendelet) szerint azt, hogy az adott vizsgázó beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, vagy sajátos nevelési igényű a pedagógiai szakszolgálat megfelelő szakértői bizottsága állapítja meg. A pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságainak működését, illetékességét az említett EMMI rendelet tartalmazza. Felnőttoktatásban a tanuló akkor veheti igénybe a pedagógiai szakszolgálat feladatait ellátó intézmények szolgáltatásait, ha nappali oktatás munkarendje szerint folytatja tanulmányait.

Nkt. 60. § (9) d)

Ha a felnőttoktatásban részt vevő tanuló – az Nkt. 60. § (9) bekezdés d) pontjában foglaltak alapján – nem veheti igénybe a pedagógiai szakszolgálat feladatait ellátó intézmények szolgáltatásait, abban a kérdésben, hogy különleges gondozásra jogosult-e, a jogszabályban meghatározott szakértő szakvéleménye alapján kell dönteni.

A megfelelő szakértő megtalálásában az ELTE Gyakorló Gyógynevelési és Logopédiai Szakszolgálat, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Országos Gyógynevelési-szakmai Szolgáltató Intézmény tud segítséget nyújtani.

R. 12. § (9)

Ha a tanulói jogviszony megszűnése után következik be olyan állapot, amely alapján az Nkt. 4. § 25. pontjában felsorolt sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye, az e bekezdésben és a (6)–(7) bekezdésében foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a fogyatékoság fennállását szakorvos által kiállított igazolással kell bizonyítani.

Azt nem szabályozza a vizsgaszabályzat, hogy a szakorvosi igazolást honnan kell/lehet beszerezni. Javasoljuk, hogy a megfelelő szakorvos megtalálásában ilyen esetben a vizsgázó kérje az ELTE Gyakorló Gyógynevelési és Logopédiai Szakszolgálat, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Országos Gyógynevelési-szakmai Szolgáltató Intézmény segítségét.

Eljárás az érettségi vizsga során:

R. 6. § (7) bekezdés:

Ha a vizsgázót a közoktatásról szóló törvény 30. § (9) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból mentesítették a középiskolában az értékelés, minősítés alól, vagy az Nkt. 56. § (1) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

R. 12. § (6) bekezdés: A jelentkezési lapon a vizsgára jelentkezőnek fel kell tüntetnie többek között azt is, ha élni kíván a R. 6. § (7) bekezdésében meghatározott jogával.

R. 12. § (9) bekezdés: A vizsgára való jelentkezés elfogadásáról az igazgató dönt. A jelentkezés elfogadásakor dönteni kell R. 6. § (7) bekezdésében meghatározottak alapján benyújtott kérelemről is. A döntést határozatba kell foglalni. Ha a tanulói jogviszony megszűnése után következik be olyan állapot, amely alapján az Nkt. 4. § 25. pontjában felsorolt sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye, az e bekezdésben és a (6)–(7) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a fogyatékoság fennállását szakorvos által kiállított igazolással kell bizonyítani.

Azt nem szabályozza a vizsgaszabályzat, hogy a szakorvosi igazolást honnan kell/lehet beszerezni. Javasoljuk, hogy a megfelelő szakorvos megtalálásában ilyen esetben a vizsgázó kérje az ELTE Gyakorló Gyógypedagógiai és Logopédiai Szakszolgálat, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Országos Gyógypedagógiai-szakmai Szolgáltató Intézmény segítségét.

A mentesítéssel kapcsolatban hozott döntéseit az igazgató határozati formában hozza meg. A döntést írásba kell foglalni, megjelölve a döntés indokait, a mérlegelés során figyelembe vett körülményeket, és a döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyeket és a vizsga letételének pontos módját, valamint tájékoztatást adni a jogorvoslati lehetőségekről is.

R. 12. § (10) bekezdés: A jelentkezési határidő lejártát követően az igazgató összesítő jelentést készít az érettségi vizsgára jelentkezőkről. Az összesítő jelentésben fel kell tüntetni a R. 6. § (7) bekezdésében foglaltak alkalmazásával vizsgázókat.

Az írásbeli vizsgán:

R. 20. § (7) bekezdés: A 6. § (7) bekezdése szerint a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján

- a 19. § (1) bekezdésében meghatározott időt (az írásbeli feladatok kidolgozásához a vizsgázónak vizsgatárgyanként rendelkezésre álló maximális időt) legfeljebb egy órával (60 perc) meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy a szakértői bizottság szakvéleményében előírt, illetve az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használja,
- engedélyezni kell, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli beszámolót tegyen, vagy a szóbeli vizsgát írásban teljesítse,
- a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, amennyiben a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól.

Szóbeli vizsgán:

R. 37. § (1) bekezdés: A 6. § (7) bekezdése szerint a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján

- a 35. § (2) bekezdésben meghatározott időt (a szóbeli vizsga során a vizsgázónak vizsgatárgyanként a felkészülésre rendelkezésre álló gondolkodási időt) legfeljebb húsz perccel meg kell növelni,
- engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsgát írásban tegye le.

- lehetővé kell tenni, hogy a vizsga közben a szakvéleményben előírt vagy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használja;
- a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több részlete alól, ha a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól.

R. 37. § (2) bekezdés: Ha a vizsgázó szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után, külön helyiségben, felügyelő tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére középszintű vizsga esetén harminc perct, emelt szintű vizsga esetén negyven perct kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó, vagy a vizsgázó kérésére a kérdező tanár felolvassa.

R. 37. § (3) bekezdés: Ha a vizsgázónak a 6. § (7) bekezdése vagy az e rendelet 24. § (4) bekezdés *b)* pontja, illetve 31. § (5) bekezdései alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli vagy gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legalább tíz perc pihenőidőt kell adni. A vizsgázó a pihenőidő alatt a vizsgatermet nem hagyhatja el. Amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolja, a törzslapján, az érettségi bizonyítványában, tanúsítványában ezt a tény – záradék formájában – fel kell tüntetni.

R. 41. § (2) bekezdés: Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban tette le, teljesítményét a szóbeli vizsgarésznek megfelelően kell minősíteni. Ha a vizsgázó az írásbeli vagy gyakorlati vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését. A vizsgázónak ebben az esetben mindkét szóbeli vizsgáján legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson.

Gyakorlati vizsgán

R. 31. § (5) bekezdése: Ha a vizsgázó egy vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészének teljesítésére – neki fel nem róható okból – képtelenné válik, az igazgató engedélyével, az OH, valamint a kormányhivatal egyidejű és azonnali értesítése mellett az adott vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyat választhat, vagy a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolhatja. Amennyiben a vizsgázó új vizsgatárgyat választ, ám annak írásbeli vizsgája már lezajlott, az írásbeli vizsgát szóbeli vizsgával pótolhatja. Ebben az esetben a vizsgát a 37. § (3) bekezdése szerint kell megszervezni és minősíteni. Amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolja, a törzslapján, az érettségi bizonyítványában, tanúsítványában ezt a tény – záradék formájában – fel kell tüntetni. A felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 17. § (9) bekezdése szerint nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből, amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 37. § (3) bekezdése alapján ennek megfelelően záradékkal látták el.